

فرار از تحریم ها عامل اتحاد بریکس#۴۷؛ خطر بریکس برای دلار چیست؟

گروه پنج اقتصاد نوظهور موسوم به «بریکس»، در اجلاس سالانه خود در ژوهانسبورگ در ماه جاری به شش کشور دیگر پیشنهاد عضویت داده است. اگر آن‌ها بپذیرند، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، ایران و مصر اولین کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا خواهند بود که در کنار اتیوپی و آرژانتین در ماه ژانویه به این بلوک می‌پیوندند. سباستین سانز معتقد است بریکس می‌تواند آشتی دیپلماتیک بین ایران و عربستان سعودی را در جهت اقتصادی تقویت کند. وی گفت: مشارکت بالقوه در بریکس می‌تواند به تغییری مهم در روابط ایران و عربستان تبدیل شود، زیرا ممکن است تعاملات ریاض و تهران از یک مدل همکاری نسبتاً تاکتیکی به یک مدل همکاری استراتژیک تبدیل شود.

به گزارش سایت خبری پرسون، المانیتور نوشت: گروه پنج اقتصاد نوظهور موسوم به «بریکس»، در اجلاس سالانه خود در ژوهانسبورگ در ماه جاری به شش کشور دیگر پیشنهاد عضویت داده است. اگر آن‌ها بپذیرند، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، ایران و مصر اولین کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا خواهند بود که در کنار اتیوپی و آرژانتین در ماه ژانویه به این بلوک می‌پیوندند.

در ادامه آمده است: بریکس متشکل از برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی، ۴۰ درصد از جمعیت جهان و یک چهارم تولید ناخالص داخلی جهانی را در اختیار دارد، اما این گروه به دلیل تفاوت های شدید در اقتصاد اعضای آن، در هیچ مسیر مشخصی حرکت نکرده است.

«مایکل تانچوم»، عضو «اندیشکده خاورمیانه»، به المانیتور گفت که بریکس یک انجمن عمومی بین المللی در زمینه ناخشنودی از غرب و به ویژه ایالات متحده ایجاد کرده است. او افزود: اما «این گروه هنوز به یک نیروی نهادی برای نظم اقتصادی یا امنیتی جایگزین، تبدیل نشده است».

تنها دستاورد مهم بریکس در ۱۴ سالی که از ایجاد آن می‌گذرد، تأسیس «بانک توسعه جدید» است که به نام بانک بریکس نیز شناخته می‌شود. این بانک توسعه چندجانبه که علاوه بر اعضای بریکس، بنگلادش، مصر و امارات نیز در آن حضور دارند، حدود ۵۰ میلیارد دلار منابع در دسترس دارد و از زمان راه اندازی آن در سال ۲۰۱۴، نزدیک به ۳۰ میلیارد دلار وام تصویب کرده است.

فرار از تحریم ها عامل اتحاد بریکس و یکی از دلایل اصلی گسترش آن شده است. این رویه پس از تحریم های غرب علیه مسکو در پی حمله روسیه به اوکراین، تسریع شد.

افزودن ایران به بریکس منطقی است، زیرا این کشور نیز تحت تحریم قرار گرفته است. روبرتو نچیا، دیپلمات سابق و پژوهشگر مسائل ایران، به المانیتور گفت: در حال حاضر، نمادگرایی و سمبلیک بودن اقدامات مرتبط با این ابتکار عمل، مهمتر از اجرای واقعی آن است.

او گفت که ارزیابی هر گونه منافع مشخص برای ایران زود است، اما «حلقه اطراف سران ایران، عضویت در بریکس را جزء مهمی از استراتژی تشکیل ائتلاف های سیاسی و اقتصادی غیر همسو با محور تحت رهبری امریکا می دانند».

خطر بریکس برای دلار؟

بریکس یک دهه تلاش کرده است تا به سلطه دلار پایان دهد. با این حال، حتی تلاش های آنها برای راه اندازی ارز مشترک نیز با موانع بزرگی مواجه شد، زیرا حدود ۸۸ درصد از معاملات بین المللی همچنان با دلار انجام می شود و ۵۸ درصد از ذخایر ارزی جهان به دلار امریکا است.

در نتیجه، روسیه، چین و برزیل برای معاملات برون مرزی به ارزهای غیر دلاری روی آورده اند و سعی کرده اند ذخایر ارزی را از دلار به طلا تبدیل کنند. اگر عربستان سعودی و امارات، به عنوان بزرگترین تولیدکنندگان انرژی در خاورمیانه به بریکس بپیوندند، نفوذ اقتصادی ارتقا یافته ی این بلوک، ممکن است شانس آن را برای استقرار ارزهای جایگزین افزایش دهد.

تانچوم خاطرنشان کرد: «عضویت بریکس، برای اعضای این گروه، سود اقتصادی اندکی از جانب چین خواهد داشت که بیشتر به آسانی در دسترس ایران، مصر، عربستان سعودی یا امارات نبود. ارزهای عربستان سعودی و امارات در حال حاضر به دلار امریکا متصل هستند».

ریاض منتظر جزئیات بیشتر در مورد شرایط عضویت است. با این حال، سباستین سانز، پژوهشگر ارشد اندیشکده CARPO مستقر در بن آلمان، به المانیتور گفت: «هم برای امارات متحده عربی و هم برای عربستان سعودی، عضویت بالقوه در بریکس، فرصتی عالی برای تنوع بخشیدن به مشارکتهای اقتصادی و سیاسی آنها فراهم می‌کند. در این راستا، هدف آنها افزایش همکاری با شرکای غیر غربی مانند هند یا برزیل است. علاوه بر این، روابط آنها با چین نه تنها در سطح اقتصادی، بلکه در سطح سیاسی نیز افزایش خواهد یافت. اگر عربستان سعودی به زودی به سازمان همکاری شانگهای بپیوندد تعجب نمی‌کنم».

اهداف متفاوت در سیاست خارجی و عدم انسجام بین اعضای بریکس، این گروه را با مشکل مواجه کرده است. اگرچه تصمیمات با اجماع اتخاذ می‌شود.

شود، اما هیچ سازوکار مناسبی وجود ندارد و هر کشوری برای تعیین مسیر رفتار خود استقلال دارد. چین و هند به عنوان دوعضو مؤسس این گروه، در تضاد ژئوپلیتیکی با هم هستند و اختلافات مداومی بر سر مرزهای مشترک دارند.

تقویت آشتی ایران و عربستان

در بین شش کشوری که به عضویت در بریکس دعوت شده اند، مصر و آرژانتین حتی اگر تصمیم به پیوستن داشته باشند، هر دو، دو بدهکار بزرگ صندوق بین‌المللی پول هستند و ایران و عربستان سعودی اخیراً روابط دیپلماتیک خود را احیا کرده‌اند.

نچیا خاطرنشان کرد: عادی سازی روابط با عربستان سعودی از طریق پکن بخشی از سیاست تهران برای غلبه بر انزوای دیپلماتیک است.

با این وجود، سیاست‌ساز معتقد است بریکس می‌تواند آشتی دیپلماتیک بین ایران و عربستان سعودی را در جهت اقتصادی تقویت کند. وی گفت: مشارکت بالقوه در بریکس می‌تواند به تغییری مهم در روابط ایران و عربستان تبدیل شود، زیرا ممکن است تعاملات ریاض و تهران از یک مدل همکاری نسبتاً تاکتیکی به یک مدل همکاری استراتژیک تبدیل شود.

در نهایت، همانطور که تانچوم اشاره کرد، «در کوتاه مدت، ریاض و ابوظبی به پکن به عنوان جایگزینی برای واشنگتن نگاه می‌کنند». این عضو «اندیشکده خاورمیانه»، معتقد است، پکن مایل است نقش خود را برای کاهش نفوذ ایالات متحده در منطقه و ارتقای نفوذ خود ایفا کند، اما اولویت چین، ایجاد تعادل بین عربستان سعودی، امارات و ایران است، بدون اینکه به یک تامین کننده امنیت تبدیل شود.

ماه گذشته، چین و امارات اعلام کردند اولین رزمایش مشترک هوایی خود را برگزار کرده اند. هفته گذشته نیز، وال استریت ژورنال گزارش داد که عربستان سعودی در حال بررسی پیشنهاد چین برای راه اندازی برنامه هسته ای است؛ اقدامی که بعد دیگری به ابعاد گسترش نفوذ چین در خاورمیانه می‌افزاید.

منبع: انتخاب